

Maj 1906.

Ett ord till majdemonstranterna.

Av IVAR NEUMAN.

Professor *Curt Wallis*, vårt lands främste kännare av alkoholfrågan, yttrade på nykterhetskurserna i Göteborg i januari månad detta år, att alkoholfrågan till sin innebörd närmast är en *underklassfråga*. Det är också demokratin, de breda lagren, som skola lösa den, om den överhuvudtaget skall bli löst. Underklassen håller på att marschera upp mot maktens höjder. Det beror nu på hurudan den demokrati är, som kommer till makten. Man måste emellertid förutsätta, att de för sina sociala rättigheter kämpande arbetarne även skola veta att genomskåda det falska skimmer, som ligger öfver användningen av rusdrycker samt till sitt rätta värde uppskatta de skenbara fördelar, som härigenom tillföras samhället.

Om sålunda underklassen är på rätt väg, är den likväl långt från målet. Ännu står flertalet industriarbetare främmande för sakens innebörd; det är huvudsakligen på deras konto man får skriva den senaste tidens ständigt ökade ölkonsumtion. Här äro således upplysning och hygieniska reformer absolut nödvändiga.

Först då den samlade demokratin i alla land gör front mot alkoholen lika kraftigt som den gjort det mot kapitalismen, först då kan den vita rasen hoppas på räddning från kroppsligt förfall och undergång. Men skall spritkonsumtionen fortgå i samma progression som hittills; så är den alkoholförbrukande vita rasen dömd att gå under i täflan med den helyktra mongoliska. Det beror således på industriarbetarklassens ställning till alkoholfrågan hur framtiden gestaltat sig.

Den uppvaknande arbetarklassen firar i dag sin storartade, av flammande hänförelse och fast målmedvetenhet präglade glada majfest.

Vilken högtidlighet, vilken stolthet och kraft öfver de samlade skarorna!

Den varma tron på ett rättvist och härligt samhälle för alla är i dag säker förvisning, den långa raden av klara socialistiska

Polit. edn
Nykter
E

förnuftskäl för en bättre tingens ordning i stället för virrvarr och planlöshet är i dag dubbelt längre. Och så visst som all mänsklig historia i sina stora drag är berättelsen om vårt släktes utveckling och framåtskridande mot en sannare och rikare kultur, skola också vår tids arbetares majtankar och majdrömmar föras ut i livet, i många fall säkerligen vackra och mera storslagna än de drömts och tänkts.

Till dessa långtansfulla förhoppningar om samhällets grundliga nydaning knyter sig oftast tanken på ett friskare, starkare och vackrare släkte än våra dagars genom kapitalistisk utsugning, okontrollerad industrialism och förhärjande alkoholism bleka, förkrympta och sjuka människor. Vanan vid eländet hindrar oss att se livet sådant det i verkligheten är. Det är dock ingen svartmålning att påstå, att vi dragas ned mot ett förfärande kroppsligt förfall, och om ej en kraftig uppräckning med det snaraste äger rum, kan det bli *för sent* att sätta som mål danandet av ett sunt människosläkte.

Genom kravet på högst *åtta timmars arbetsdag* ha dagens demonstranter nedlagt sin protest mot den privatkapitalistiska industrialismens undergrävande av släktets kroppsliga hälsa. Låtom oss härtill foga några ord om ett annat hälsofördärvande ont, om *alkoholismen* och vad arbetarne äro nödsakade att göra, så vida de ej skola bli medansvariga i det kroppsliga förfall, som hotar.

Ej endast generationers erfarenhet utan numera även talrika vetenskapliga auktoriteter ha ådagalagt, att alkoholismen är en av de värsta fienderna till vårt släktes hälsa och kraft. Var och en, som opartiskt och samvetsgrannt vill bedöma denna sak, hänvisas för övrigt till den rika litteraturen i ämnet. Invändningar sådana som att alkoholfrågan är en smakfråga, en fråga av alldeles underordnad social betydelse eller ett spörsmål av utslutande personlig karaktär — dessa och andra liknande invändningar ha ungefär samma värde, som de svepskäl en »bönhas» anför, då han anmodas att gå in i sin fackförening.

Det är sannt att alkoholfrågans betydelse stundom överskattas. Men det är i undantagsfall. Och bland den stora mängden arbetare *underskattas* den, dels på grund av okunnighet om vad frågan gäller och dels på grund av ensidiga och tränga sociala synpunkter.

Alkoholfrågan kan i allmänhet sägas vara frågan om att undanrödja en av de största faror, som hota våra dagars män-

niskor i hälsoavseende; en fara så betydlig, att, om den ej undanrödjes, medan tid är, den snart skall hetsa och draga ned ett svagt och ömkligt släkte till undergång. Så till vida är alkoholfrågan ett spörsmål för alla män och kvinnor, som vilja göra anspråk på att följa med sin tid. Frågan är emellertid vid grundligare granskning närmast *en underklassfråga*. Vi skola visa detta strax.

Dryckenskapen har ingenting att göra med fattigdomens orsaker. Om vi denna dag kunde avskaffa dryckenskapen, skulle vi i alla fall ha fattiga och rika, utplundrade och utplundrare, in till dess produktionen socialiseras. Men härmed är ej sagt, att det ur ekonomisk synpunkt är likgiltigt, om den fattige löneslaven dricker eller ej. Nej visst inte! *Dryckenskapen förvärrar fattigdomen och eländet* för den enskilde arbetaren. Det knappa brödet blir ändå otillräckligare.

För de besittande däremot betyder den hejdlösaste dryckenskap knappast någonting alls i ekonomiskt avseende; de ha i alla fall över nog för att tillfredsställa de dagliga behoven.

Och häri ligger säkert den väsentligaste orsaken till, att nykterhetsrörelsen blivit en folkrörelse. Men även annat säger oss, att alkoholfrågan i första hand är en underklassens sak.

Den av underhållig och otillräcklig föda närde arbetaren tar mera kroppslig skada av alkoholen än den väl födde medel- eller öfverklassaren.

Kunskaper och bildning äro oundgängliga villkor för att arbetarklassen skall kunna fullt tillgodogöra sig sin växande ekonomiska och politiska makt. Men ha männe folkupplysningsfienderna trognare bundsförvanter än rusdryckerna?

Och hur stor skuld ha ej rusdryckerna till den rent av hemska sociala försoffning, som är den folkbefriande socialismens och för övrigt allt framåtskridandes värsta fiende? *Ruset är ett kapitalismens utmärkta sömnmedel för den utsvultne och utpinade arbetaren!*

Dessa dryckenskapens värkningar klargöra tydligt för var och en, som vill förstå, att alkoholfrågan förnämligast är en arbetarklassens angelägenhet. Och därför mana vi i dag demonstranterna under de röda fanorna *till kamp även mot dryckenskapen*.

Denna kamp måste inriktas efter orsakerna till alkoholbruket, och dessa kunna i stort sägas vara tränne, nämligen *de sociala missförhållandena, okunnigheten om alkoholgiftets värkningar och dryckesseden*.

Det är en betydande nykterhetsvärksamhet, som arbetarörelsen under sin dagliga strävan utför genom att förbättra och trygga arbetarnes sociala villkor. Men huru förtjänstfull och berömvärd denna i och för sig är, så är den likväl långt ifrån tillräcklig för att råda bot mot superiet. Mera upplysning i det tjocka spritmörkret och front emot en dum och rå dryckessed äro båda minst lika nödvändiga för att någon nämnvärd framgång skall vinnas: kampen mot dryckenskapen måste föras *på helnykter grund*.

För varje klassmedveten arbetare är det en självklar sak, att om arbetarne skola få sin rätt gent emot arbetsgivarne och samhället erkänd, måste de organisera sig i fackliga och politiska sammanslutningar. Lika självklart är det för varje vidsynt nykterhetsvän, att när alkoholbruket skall bekämpas, måste det ske genom nykterhetsföreningar. Efter allmänna begrepp finnes en mängd människor, som bruka rusdrycker måttligt. Men då snart sagt äfven de minsta brukliga alkoholdoser invärka skadligt på den mänskliga organismen, så borde detta vanligen kallade måttlighetsbruk ha ett annat namn.

Skälet för fullständig avhållsamhet från rusdrycker ligger emellertid förnämligast däri, att äfven det obetydligaste bruk av rusdrycker enligt vad all erfarenhet visat nästan alltid leder till ett skadligt om också ej under alla förhållanden för vardagsdomet märkbart missbruk.

Upp således till enärgisk kamp mot dryckenskapen, som genom sina värkningar hårdast hemsöker underklassen! Upp till kamp på helnykter grund! Låten i majdrömmarne äfven ingå drömmen om en helnykter mänsklighet, låten i de fasta föresatserna och säkra löfterna en vardag som denna även ett löfte om strid mot alkoholbruket inrymmas. Det löftet är heder värt!

Endast arbetarklassen har förmågan att göra samhället kvitt rusdryckseländet. Må den visa, att den även *vill!*

Lösenordet för vårt samlade, målmedvetna arbete vare: *ett sunt samhälle och sunda människor!*

Besluta er omedelbart för att ingå i NYKTERHETS-ORDEN VERDANDI, de organiserade arbetarnes nykterhets-sällskap.